

Oud-mbo'ers over het niveau van groen mbo

Het mag strenger

Negen afgestudeerde mbo'ers die hun positieve en hun minder goede ervaringen delen, vinden dat onderzoekers gelijk hebben: het groene mbo mag meer eisen stellen aan leerlingen.

'Groen mbo moet de lat hoger leggen' is de conclusie van het onderzoek dat het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt verrichte naar afgestudeerde mbo'ers (zie VGO 4, 2012). We leggen het voor aan een negental gediplomeerde mbo'ers, de meesten met niveau 4. Vijf van hen volgen een hbo-opleiding en vier zijn aan het werk. Hoe kijken zij terug op hun opleiding? Twee van de negen vinden het niveau op het mbo precies goed, de overige zeven vinden inderdaad dat de lat hoger mag. En dat zit hem niet zozeer in het niveau van de aangeboden stof, maar veel meer in de mate waarin het groene mbo eisen stelt aan de leerlingen. Het mag strenger.

halen, maar toen het succesvol werd, ontdekte ik: nu leer ik erg veel waar ik later ook iets aan heb. Wat er goed aan is, is dat je in een veilige omgeving leert. Je leert creatieve oplossingen zoeken. Dat je er zelf op af moet gaan, en dat dat ook iets oplevert. Wij lieten ons product in China maken. Dan leer je om hulp te vragen." Chris vertelt dat hij heel veel heeft geleerd van het maken van een ondernemingsplan. "Zelf een teelt opzetten, een marketingplan maken, het financiële plaatje erbij. Daar werd heel kritisch naar gekeken. Ja, leerzaam."

*Positief:
 de stages, de
 proeve van
 bekwaamheid,
 de mini-
 onderneming,
 de bevlogen
 docenten*

Het verschil

Eerst het positieve nieuws. De stages, de proeve van bekwaamheid, de mini-onderneming, het ondernemingsplan en de bevlogen docenten worden genoemd als zaken waar leerlingen veel van hebben geleerd. Zo zorgde de mini-onderneming waarin Pleuni meedraaide in het laatste mbo-jaar ervoor dat ze enkele jaren later haar vaste baan durfde op te geven om een eigen werving- en selectiebureau te beginnen. "In het begin deden we het alleen om studiepunten te

De praktijkervaring die je opdoet tijdens de stages, die vindt Marjolein Grotenhuis heel nuttig. “Daarmee krijg je veel levenservaring. Je leert verschillende mensen en plekken kennen, je aanpassen. De havisten hier op het hbo zien nu al op tegen de stage in het derde jaar. Ik kijk er naar uit.”

En ja, ook de proeve van bekwaamheid (pvb) wordt als waardevol gezien. “De pvb was spannend, maar leuk. Het is een mooie manier om je examens te halen”, zegt Fokelien en vindt ook Roy: “Je kon echt laten zien dat je als paraveterinair kunt werken.”

Tot slot noemen ze de bevlogen docenten. Dat zijn de docenten die dicht bij de praktijk staan, omdat ze daar veel ervaring in hebben of er midden in staan, die de leerlingen enthousiasmeren en hen de *ins* en *outs* en kneepjes van het vak bijbrengen. En het zijn de docenten die er altijd zijn voor de leerlingen, ze motiveren om er een extra schepje boven op te doen. Docenten die dat beide hebben, en alle oud-mbo'ers kennen daar wel voorbeelden van, die maken het verschil.

Meer diepgang

Over het algemeen zijn de oud-mbo'ers goed te spreken over de beroepsgerichte vakken. “De kennis op het mbo op het gebied van plantenfy-

siologie en teelt, klimaat en dergelijke was goed”, vindt Tom. Ook de praktische vaardigheden kreeg hij op het mbo goed aangeleerd, “vooral door de stage.” Cynthia vindt de voorbereiding op de opleiding die zij nu doet goed. “Op het mbo ging het vooral over dieren, hier gaat het over de houding van mensen. Maar het is goed dat ik die kennis over dieren heb, want daar gaat het in dit vak wel over.” Michèle leerde vooral door veel zelf uit te zoeken: “Ik heb geen beroepsgerichte basiskennis gemist. We moesten veel presentaties geven, dan moest je eerst informatie opzoeken of hiervoor naar bedrijven gaan. Daar heb ik veel aan gehad, die basiskennis en dat je eerst goed informatie moet opzoeken voor je ergens over wilt praten.”

Toch missen de oud-leerlingen ook zaken. Styliste Marjolein vindt dat ze meer over kunst- en designgeschiedenis had moeten leren en miste de vaardigheden met grafische computerprogramma's. Tuinder Chris vindt dat er veel meer aandacht voor marketing had mogen zijn en tuinder Tom miste een gedegen basis in bedrijfsadministratie. Nick, die op een zorgboerderij werkt, had wel een licentie willen hebben voor het onderdeel 'medicatie'. Die gaat hij nu alsnog halen.

Zo hebben de meesten wel iets dat ze nu, achteraf gezien, missen. Soms hadden ze ook

Pleuni Kalenkamp heeft sinds 2011 een werving- en selectiebureau • AOC Oost, paardenhouderij (2005); opleiding makelaardij

“Al heb ik heel wat switches meegemaakt van mbo - waar ik een hele goede tijd heb gehad - via hbo naar wat ik nu doe: het voelt als heel logisch.”

Chris IJzelenberg werkt op de potplantenkwekerij van zijn vader • Lentiz, hortitechnics & management (2012)

“Ik kreeg ook financiële vakken. Toen boeide het me niet, maar bij het maken van het ondernemingsplan zag ik dat je het nodig had.”

Marjolein Grotenhuis (www.typischmarjolein.nl) is tweedejaars Art & Design, ArtEZ Arnhem • AOC Oost, design & styling (2011)

“Wat ik heb meegenomen is het zelfstandig werken, organiseren en plannen, werken naar een deadline. Dat leerde je door de opdrachten en de stages.”

'Bij te laat inleveren of een matig verslag kregen leerlingen soms het voordeel van de twijfel'

meer diepgang gewild. Nick: "De beroepsgerichte kennis ging bijvoorbeeld over ziektebeelden bij mensen, psychische aandoeningen en verstandelijke beperkingen. Daar had wel iets meer diepgang in mogen zitten." Dat vindt ook Fokelien. Ze heeft veel gehad aan fysiologie, pathologie en anatomie maar denkt dat de school meer in haar had kunnen stoppen en meer uit haar had kunnen halen: "Meer diepgang en in grotere hoeveelheden. We hoefden nooit veel te doen, soms was er een toetsweek met een paar toetsen, maar tussendoor hoefde je je niet erg in de stof te verdiepen."

Snel tevreden

De geluiden over de algemeen vormende vakken zijn ook genuanceerd. Bij de talen wordt vooral het beroepsgerichte gemist. Chris miste het 'tuinders-Engels'. Hij had het gevoel dat zijn Engels na het mbo niet beter was dan na het vmbo. Ook bij Nederlands had hij verwacht dat het meer op het tuindersvak gericht zou zijn. "Op de middelbare school had ik al spelling gehad en geleerd hoe je een sollicitatiebrief moet schrijven. Op het mbo had ik bijvoorbeeld willen leren hoe je een verkoopgesprek voert, hoe je klanten benadert, mondeling en schriftelijk." Op de sfeerboerderij waar

Michèle werkt, komen vaak buitenlandse gasten. Ze redt zich wel met haar Engels en Duits, maar had er graag meer les in gehad. Marjolein moet op het hbo veel samenvattingen maken. Ze vindt het moeilijk om hoofd- en bijzaken te onderscheiden. "Daar hebben we op het mbo niet veel aan gedaan."

Meer diepgang, de finesses van het vak, een onderdeel dat gemist wordt... Veel hangt af van wat de oud-mbo'er nu doet en van 'toevalligheden' op de mbo-opleiding: een goede docent, een docent die vertrekt, een opleiding die zichzelf nog een beetje uit moet vinden. Maar één ding is structureel. Het groene mbo mag hogere eisen stellen, meer discipline eisen, minder makkelijk zesjes uitdelen, minder snel tevreden zijn.

Te laat

Meer discipline wordt dus ook genoemd. Docenten, houd u aan de deadlines. Tom: "Op het mbo kon je makkelijk iets een week te laat inleveren. Je gaat dan denken: het komt toch wel goed." Roy: "Soms gaven ze leerlingen die te laat waren met inleveren van het verslag of die een matig verslag hadden ingeleverd, het voordeel van de twijfel. Ik zou ze een onvoldoende geven." Ook Cynthia zag dat sommige leerlingen wel vaak uitstel kregen: "Daar kun

Fokelien Greidanus is eerstejaars verpleegkunde, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden • Nordwin College, paraveterinair (2012)

"Het grootste deel van de klas deed het mbo vrij makkelijk. Op school hadden ze me wel meer mogen uitdagen. Dat denk ik nu achteraf. Toen niet."

Roy Geritz is tweedejaars diergezondheidszorg, Van Hall Larenstein Leeuwarden • Nordwin College, diervverzorging (2007), dier en management (2009) en paraveterinair (2011)

"Het waren absoluut geen pretopleidingen. Maar de school is de kleurplaat, jij bent de stift en moet het vakje invullen."

Tom de Jong is eerstejaars Greenport Business & Retail, INholland Delft • Lentiz, Hortitechnics & Management (2012)

"Telen gaat ook om bedrijfsvoering, marketing en duurzaamheid. Aspecten die op het mbo niet erg naar voren kwamen."

je in het werk of op het hbo ook niet mee aankomen.” Inderdaad, het hbo is strenger ondervinden alle hbo’ers en dat vinden ze prima. Pleuni: “Op het mbo is de stof niet te makkelijk, ik had bijvoorbeeld best moeite met Duits en wiskunde, maar er wordt te makkelijk een voldoende gegeven. Op het hbo mocht je je verslag één keer inleveren en daarop kreeg je dan feedback, daarna was het inleveren voor een definitief cijfer. Als je te laat was met de eerste versie kreeg je geen feedback, dat was je eigen verantwoordelijkheid.”

Kritischer

Het gaat bij hogere eisen niet alleen over te laat inleveren. Chris: “Ik moest er hard voor werken, bijvoorbeeld voor het maken van een ondernemingsplan. Maar achteraf had ik het gevoel dat als ik minder hard had gewerkt, ik het ook wel had gehaald.” Hij vertelt dat hij een onvoldoende had voor een toets over bemesting. Er werd gezegd dat ze het over moesten doen, maar als ze dat niet deden, hoorden ze er vervolgens niets meer van en slaagden ze toch. “Alsof bemesting niet belangrijk was. Of je mocht bijvoorbeeld voor Engels voor twee van de vijf onderdelen een onvoldoende halen. Blijkbaar hoef je die onderdelen niet te beheersen, maar dan krijg

je later toch een probleem. Ik was en ben niet goed in Engels spreken. Ik had verwacht dat ik dan wel gestimuleerd zou worden om naar een Engelstalig land op buitenlandstage te gaan. Maar ik ging naar Duitsland omdat dat voor mij makkelijker is. Dat kon ook met zijn tweeën, dan kun je je toch achter de ander verschuilen.”

Ook Marjolein had op het mbo meer uitgedaagd willen worden. Bijvoorbeeld om meer te onderzoeken en te experimenteren. “Alles was al snel goed en mooi. Nu kan ik ergens uren aan gewerkt hebben en dan wordt er gezegd dat het niet goed is. Pech dan. Dan moet je toch met iets nieuws komen. Die houding ontbreekt op het mbo. Leren ontdekken dat je, door ergens langer mee bezig te zijn, door meerdere wegen te onderzoeken, tot betere resultaten komt. Eisen dat je met tien schetsen komt. Dat kritische ontbreekt op het mbo, en dat is niet goed. Want ook in de praktijk word je er op afgerekend als iets niet goed is.”

Mbo’ers willen het zelf, strenge docenten. Zoals Nick: “Dat was bij ons prima. Als je iets te laat inleverde kon je nog maximaal een vijf halen, en je moest alles halen. Ook waren ze kritisch genoeg, bijvoorbeeld over de reflectieverslagen. Zeker in de laatste jaren.” ■

‘Dat kritische ontbreekt op het mbo. Maar als je werkt, word je er op afgerekend als iets niet goed is’

Cynthia Thissen is eerstejaars Diermanagement, Van Hall Larenstein Leeuwarden • Helicon Opleidingen, paraveterinair en biotechniek (2012)

“In contact zijn met dieren vind ik fantastisch, dat is bij de opleiding die ik nu doe niet het geval. Maar zo leer ik ook andere belangrijke zaken.”

Michèle Háy werkt op een ‘sfeerboerderij’ met roofvogels • Clusius College, dierv verzorging (2010)

“Ik moest er echt voor bikkelen, en sommige anderen ook. Ik vond dat het veel papierwerk was, ook in de beroepsgerichte vakken.”

Nick Albers is activiteitenbegeleider op een kinderboerderij • Helicon Opleidingen, dierv verzorging; Ondernemer zorgbedrijf plant en activiteitenbegeleider MMZ (2012)

“De beste voorbereiding op dit werk kwam via de stages. Het tweede en vierde jaar was de helft stage, het derde jaar helemaal.”